

דעת הלכה

יצא לאור ע"י בית ההוראה
"שערי הוראה"
נערך ע"י הרב יוסף
אייזנשטיין שליט"א מרבני
בית ההוראה מו"צ ומח"ס
דעת הלכה וש"ע השל"ה
לפי סדר דף היומי בהלכה

גליון 80 פקודי

תמונות רבנים עם כיתוב, שיחות חולין ודברי חשק, קריאת עיתונים, ללמוד ספרי מקצוע, רמז לגוי, שבות בבין השמשות, מוקצה מחמת חסרון כיס, כלי שמלאכתו לאיסור ושמלאכתו להיתר ונגיעה במוקצה,

סימן שז סט"ו

סעיף טו

צורות ודיוקנאות

נג. כותל או וילון שיש בו צורת חיות משונות או דיוקנאות של בני אדם, של מעשים, כגון מלחמת דוד וגלית, וכותבים זו צורת פלוני וזה דיוקן פלוני אסור לקרות בו בשבת. גזירה שמא יקרא בשטרי הדיוטות. (שו"ע סט"ו, מ"ב ס"ק נז).

כיתוב תחת תמונת רב

נד. כיתוב שאינו מוסיף או מחדש הסבר לתמונה כגון שכתוב שמו של רב ידוע מתחת לתמונתו אין איסור לקוראו. (שולחן שלמה סק"י, הגר"נ קרליץ באיל משולש שטרי הדיוטות פ"ד הע' כד ונד). ואם מביא התמונה לידי יראת שמים יש מתירים אף שאינו ידוע מי הוא. (הגר"נ קרליץ שם סכ"ח).

נה. תמונה המביאה לידי הבנה בתורה יש מתירים לקרות הכיתוב שתחתיה. (שם סכ"א). ויש אוסרים. (שולחן שלמה ס"ק כב). אך יש סוברים שבספר לא גזרו משום שטרי הדיוטות. (הגר"נ אלישיב בספר זכרון דרור יקרא עמי שמד).

סעיף טז

שיחת חולין ודברי חשק

נו. מליצות ומשלים של שיחת חולין ודברי חשק כגון ספר עמנואל וכן ספרי מלחמות אסור לקרות בהם בשבת, חוץ מספר יוסיפון וספר יוחסין ודברי הימים של ר"י כהן ושבת יהודה שמהם ילמדן דברי מוסר ויראה ואף בכתובים בלשון לעז מותר. (שו"ע סט"ז, מ"ב ס"ק נח). וספרי מתח ועלילה אם אין מביאים לידי יראת שמים אסור לקוראם בשבת. (מנוחה שלימה עמי רכו). ואין למחות בבנות הקוראות אותם אך בבן תורה יש למחות. (שם עמי רלה).

שחוק ומושב לצים

נז. ספרי שיחת חולין ודברי חשק אף בחול אסור משום מושב לצים ועובר משום אל תפנו אל האלילים אל תפנו אל מדעתכם, אשר עושים מדעת לבבכם. וכל שכן ההולך לטרטיאות וקרקסיות ושאר מיני תחבולות, וגם בפורים אינו מותר השחוק רק שעושים זכר לאחשוורוש, ובעונתינו הרבים נעשה דבר זה כהפקר והכתוב צווח אל תשמח ישראל אל גיל וגוי, וגם מגרי יצר הרע בנפשם ואמרו חז"ל כל המתלוצץ נופל בגיהנם שנאמר וכו' ויסורים באים עליו וכו'. (שו"ע סט"ז, מ"ב ס"ק נט).

דברי חשק

נח. בדברי חשק אסור משום שמגרה יצר הרע, ומי שחברם והעתיקם והמדפיסם מחטיאים את הרבים, וכן המוכרם וממציאם לקונים לקרות בהם, וגדול המחטיו ויותר מההורגו. (שו"ע סט"ז, מ"ב ס"ק סא).

בלשון הקודש

נט. האיסור לקרא בספרי חולין ומלחמות הוא רק בכתובים בלשון לעז, אבל בלשון הקודש מותר, וכן נהגו להקל. כי הלשון בעצמו יש בו קדושה ולומד ממנו דברי תורה. וכן אגרת שלום בלשון הקודש מותר כי יש ללמוד ממנו הלשון ויש בו כמה פסוקים. והרבה אחרונים חולקים ואוסרים. (שו"ע סט"ז, מ"ב ס"ק סג-סד).

דברי חשק וחשבונות בלשון הקודש

ס. האיסור לקרא בדברי חשק הוא אף לרמ"א אף בלשון הקודש. וכל שאסור לקרותו אסור לטלטלו. ושטרי חובות וחשבונות אסור גם בלשון הקודש. (מ"ב ס"ק סב-ג).

גט

סא. גט מותר לטלטלו אף כשכתוב בלשון לעז שיכול ללמוד ממנו דיני הגט. (מ"ב ס"ק סג).

קריאת עיתונים

סב. קריאת עיתונים בשבת, יש מקילים, והרבה אוסרים כי יש בהם ידיעה מעניני משא ומתן. (מ"ב ס"ק סג). ולכתחילה אין לקרות בהם ואין למחות ביד המקילים להנאתם. (הגר"נ אלישיב בספר זכרון דרור יקרא עמי שמד, מנוחה שלמה עמי רמ בשם הגר"נ קרליץ). ופרסומת ומאמרי כלכלה אסור. (מנוחה שלימה עמי רכט מהגר"ח קנייבסקי).

סעיף יז

ללמוד חכמות

סג. אסור ללמוד בשבת ויום טוב זולת בדברי תורה ואפילו בספרי חכמות, ויש מיש שמתיר וכן לנהגו להקל וירא שמים ראוי להחמיר. ולפי המתיר מותר אף להביט באיצטרוב בכלי חוזה בכוכבים בשבת, כי מה לי להבין חכמה מספר או מכלי. (שו"ע ס"ז, מ"ב ס"ק סה-סו).

סעיף יח

לשאל מהשד

סד. לשאל מהשד מה שמותר בחול מותר בשבת. כי יש דברים שאף בחול אסורים משום כישוף, ויש דברים שאסורים מפני הסכנה לר' יוסי. והסכימו האחרונים כי

רק **משום רפואה** מותר, אבל בלא זה אסור משום ממצא חפצין. (שו"ע סי"ח, מ"ב ס"ק סז).

סעיף יט

סחורה הנפסדת

סה. סחורה הנפסדת בגשמים או דבר אחר או שבא נחל מים ומפסיד ממונו או שנתרועעה חבית של יין והולך לאיבוד, מותר לקרות לאינו יהודי, אף שודאי הוא יציל הממון על ידי מלאכה דאורייתא כגון להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים. ומותר לומר לאינו יהודי כל המציל אינו מפסיד כבדליקה, כי אדם בהול על ממונו ואם לא נתיר לו יציל בעצמו במלאכה דאורייתא. ויש מי שאומר שלא התירו אלא בדליקה, והמיקל לא הפסיד. (שו"ע סי"ט מ"ב ס"ק סח-עא).

אופני היתר באינו יהודי

סו. לקרות לאינו יהודי להראות לו ולא לומר לו מותר לכל השיטות. וכן אם זה רק איסור טלטול מוקצה או להוציא מרשות היחיד לכרמלית מותר אפילו לצוות לאינו יהודי לעשות כן כשיש הפסד גדול. (מ"ב ס"ק סח-עא).

בלשון נוכח

סז. לומר לו בלשון נוכח אם תציל לא תפסיד אסור. (מ"ב ס"ק ע).

סעיף כ

בכדי שיעשו

סח. ישראל שאמר לאינו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת מותר לו ליהנות בה לערב בכדי שיעשו. ולא קודם שלא יבוא לומר לאינו יהודי לעשות מלאכה בשבת. ואם היה בפרהסיא שידעו בו רבים שנעשה בשביל ישראל אסור לעולם אפילו עשה האינו יהודי מעצמו בשבילו. (שו"ע סי"ב מ"ב ס"ק עב).

סעיף כא

מלאכת גוי מבשר של היהודי

סט. אסור לומר לאינו יהודי בשבת ואף בערב שבת, הילך בשר זה ובשל לצרכך ואפילו אין מזונותיו עליו. כי דבר שאינו יכול לעשות בעצמו הוא בכלל אמירה לגוי שבות ואסור. אף שאין הישראל נהנה כלל מהמלאכה. (שו"ע סי"א מ"ב ס"ק עג-עד).

מלאכת גוי לעצמו

ע. מותר לומר לו לעשות מלאכה לעצמו, כגון קח בשר שלך ובשל לצרכך, כיון שלא היה של הישראל ועשהו לעצמו לא גזרו איסור של אמירה לעכו"ם. (שו"ע סי"א מ"ב ס"ק עג).

סעיף כב

שבות בבין השמשות

עא. כל שבות דרבנן מותר בבין השמשות לצורך מצוה,

כגון לומר לאינו יהודי להדליק לו נר בבין השמשות או אם היה טרוד והוצרך לעשר בין השמשות. (שו"ע סי"ב מ"ב ס"ק עו).

רמיזה לגוי

עב. כל דבר שאסור לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת אסור לרמוז לו לעשותו. כי גם זה בכלל אמירה לגוי כי על ידי רמיזתו עושה בשבת. וכן אסור לומר לו בשבת דבר שיבין ממנו לעשות מלאכה, ולכן אסור לומר לאינו יהודי שיקנה חטמו שיבין שיסיר הפחם שבראש הנר. (שו"ע סי"ב מ"ב ס"ק עו).

רמז שלא בציווי

עג. מותר לרמוז לאינו יהודי שלא בלשון ציווי כגון שאומר הנר אינו מאיר יפה או איני יכול לקרות לאור הנר שיש בו פחם ושומע אינו יהודי ומתקנו כי אין זה בכלל אמירה. ואין לאסור מטעם שנהנה ממלאכה שעשה לו אינו יהודי כי אין זה כל כך הנאה, כי גם מקודם היה יכול לקרות בדחק לאורו. (מ"ב ס"ק עו).

רמז למלאכה לאחר שבת

עד. מותר לרמוז לו לעשות מלאכה אחר השבת. (שו"ע סי"ב ס"ק עב).

תבואה של גוי

עה. אינם יהודים המביאים תבואה בשבת לישראל שחייבים להם, והישראל נותן לו מפתחו לאוצרו והאינו יהודי נותנו לשם ומודדים ומונים, יש מי שמתיר שהאינו במלאכת עצמו עוסק, ואינו של ישראל עד אחר המדידה ושיחשוב עמו אחר כך. (שו"ע סי"ב).

תבואה של ישראל

עו. אם התבואה של ישראל אסור לומר לאינו יהודי לפנותו. וכן בכל מוקצה כי זה שבות דשבות שאינו מותר אלא לצורך מצוה או קצת חולי. (מ"ב ס"ק עז).

חפצי גוי

עז. אינו יהודי שהביא חפציו בשבת לבית ישראל אפילו הם אסורים בטלטול והביאם בשביל ישראל, כיון שהם ביד אינו יהודי רשאי לומר לפנותם לאיזה מקום שירצה. (מ"ב ס"ק עח).

עשיית גבינות בשבת

עח. אינו יהודים העושים גבינות בשבת והישראל רואה חליבת החלב ועשיית הגבינה ויקנה אותם ממנו מכל מקום האינו יהודי עושהו לעצמם ומותר, ואף שהישראל עומד בעדר חודש או חדשיים על דעת למכרם לישראל עושה. ואף אם האינו יהודי עושה אותם רק בשבת, אם הישראל מקבלם בחובו ואם לא יפסיד חובו מותר כי בעת העשיה עדיין הם שלו. (שו"ע סי"ב מ"ב ס"ק עט-פ).

סימן שח

דברים המותרים והאסורים לטלטל בשבת

בשבת כבחול ולא שיחת השבת כבחול, קל וחומר לא יהא לטלטל בשבת כבחול, כדי שלא יהא כיום חול בעיניו, ויבוא להגביה ולתקן כלים מפנה לפנה או מבית לבית או להצניע אבנים שהרי יושב בטל ויושב בביתו ויבקש דבר

הקדמה

איסור מוקצה כדי שינוח

א. איסור טלטול מוקצה שגדרו חז"ל שלא לטלטל כבחול, והטעם שאם הזהירו נביאים שלא יהא הילוכך

שיתעסק בו ונמצא שלא שבת ובטלה טעם התורה שנאמר למען ינוח. (מ"ב הקדמה לסימן שח).

שלא יבוא לידי מלאכה

ב. ועוד כשיבקר ויטלטל כלים שמלאכתו לאיסור אפשר שיתעסק בהם מעט ויבוא לידי מלאכה. (מ"ב הקדמה לסימן שח).

שביתה ניכר בכל אדם

ג. ועוד מפני שמקצת העם אינם בעלי אומניות אלא בטלים כגון הטיילים ויושבי קרנות שכל ימיהם שובתים ממלאכה, ואם יהא מותר להלך ולדבר ולטלטל כשאר ימים נמצא שלא שבת שביתה הניכרת, ושביתה בטלול שוה בכל אדם. ומפני דברים אלו אסרו שלא יטלטל בשבת אלא כלים הצריך להם. (מ"ב הקדמה לסימן שח).

ד. עוד טעם שהוא גדר להוצאה כי אם ניר לטלטל כל דבר יבוא להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים. (מ"ב הקדמה לסימן שח).

ארבעה חלקי מוקצה

ה. א) מוקצה מחמת חסרון כיס דהיינו כלי שמקפיד עליו שלא יפגום ולא יתקלקל. ב) מוקצה מחמת גופו, דבר שאינו כלי ולא מאכל אדם ולא מאכל בהמה כגון אבנים וקנים ומעות ועצים וקורות ועפר וחול ומת ובעלי חיים וגורגורות וצימוקים שמונחים במקום שמתייבשים וכיוצא בזה. ג) כלי שמלאכתו לאיסור. ד) מיגו דאיתקצאי בבין השמשות איתקצאי לכולי יומא. כלי שמלאכתו להיתר ומונח עליו דבר מוקצה ואפילו הוסרו בשבת כיון שהיה עליו בבין השמשות. (מ"ב הקדמה לסימן שח).

סעיף א

מוקצה מחמת חסרון כיס

א. כל הכלים ניטלים בשבת, אף כלי שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ומקומו, חוץ ממוקצה מחמת חסרון כיס שמחמת חשש הפסד הוא מקפיד עליהם שלא לטלטלם ומקצה אותם מדעתו, כגון סכין של שחיטה או של מילה, ואיזמל של ספרים, וסכין של סופרים שמתקנים בה הקולמוסים, ומגירה גדולה שמנסרים בה קורות, וסכין של רצענים, כיון שמקפידים שלא לעשות בהם תשמיש אחר שלא יתקלקלו, אסור לטלטלם בשבת אף לצורך גופם ומקומם. (שו"ע ס"א, מ"ב סק"א-ג).

תחובים בנדן עם עוד סכינים

ב. הסכינים אף אם תחובים בנדן עם שאר סכינים אסור לטלטל הסכין, ואין אומרים כיון שתחוב עם שאר סכינים סימן שאין מקפיד. אבל הנדן עם הסכינים מותר לטלטל כי הוא בסיס להיתר ולאיסור, ומותר לנער את הסכין מתוכו, ואם הסכין חשוב יותר משאר סכיני היתר אסור לטלטל הנדן. (שו"ע ס"א, מ"ב סק"ה).

קורנס של בשמים

ג. קורנס של בשמים שמקפידים עליו שלא יתלכלך הוא מוקצה, ואם הוא אינו מקפיד אינו מוקצה אצלו. (שו"ע ס"א, מ"ב סק"ו).

כלים המיוחדים לסחורה

ד. כלים המיוחדים לסחורה ומקפיד עליהם שלא

להשתמש בהם שלא יתקלקלו, הם מוקצה. ואם אינו מקפיד אף שמיוחד לסחורה ונתנם באוצר מותר לטלטלם. (שו"ע ס"א, מ"ב סק"ז). ודין זה אף בכלים שמלאכתם להיתר. (חזו"א או"ח סי' מב ס"ק טז). ואם החליט באמצע שבת שאינו רוצה למכור אלא לקחתם לעצמו אינו מוקצה מאותו הזמן. ורק כשרוצה להחזיר לחנות הוא מוקצה. (הגר"ש אוירבך בשש"כ פ"כ הע' עח).

נייר חלק ומחברת

ה. נייר חלק שעומד לכתיבה ומקפיד עליו הוא מוקצה. (מ"ב סק"ג). ומחברת שדף אחד כתוב בו חידושי תורה ושאר הדפים ריקים אינה מוקצה, (חזו"א דינים והנהגות פ"ד כא). ומותר לדפדף גם בדפים הריקים. (חוט שני ח"ג פמ"ב א, טלטולי שבת עמ' ה' בשם הגר"מ פיינשטיין). ויש שנסתפקו בזה. (הגר"ש אוירבך בשש"כ פ"כ הע' רעב). וקלסר שיש דפים כתובים וריקים מותר לטלטל הקלסר. (שם פכ"ח הע' כו, וע"ע באג"מ או"ח ח"ה כא ח). ובזמנינו נייר אינו מוקצה מחמת חסרון כיס. אמנם נייר שבעליו מקפידים עליו מחמת יקרותו או דפדפת עם דפים רבים הוא מוקצה. (שלמי יהודה פ"ב ס"ג בשם הגר"ש אוירבך והגר"ש אלישיב, שבה"ל ח"ט סי' עח).

סעיף ב

כלי כבד וגדול

ו. כל כלי אפילו הוא כבד וגדול הרבה, לא נתבטל שם כלי ממנו לא מפני גדלו ולא מפני כבדו. ואפילו משא של כמה בני אדם. וכן אבן או קורה גדולה שמיוחדים לתשמיש ותורת כלי עליהם מותר לטלטלם, אף אם אין רגיל לטלטלם בימות החול. אבל אם בימות החול נזהר להזיזם ממקומם שלא יתקלקלו ויפסדו אסור לטלטלם כי מוקצה מחמת חסרון כיס. (שו"ע ס"ב, מ"ב סק"ח-ט).

סעיף ג

כלי שמלאכתו לאיסור

ז. כלי שמלאכתו לאיסור שמיוחד אף רק ברובו לדבר שאסור לעשות בשבת, מותר לטלטלו בין לצורך גופו כשאין לו כלי היתר לתשמיש זה, כגון קורנוס של זהבים או נפחים לפצוע בו אגוזים וקורדום לחתוך בו דבילה. ובין לצורך מקומו שצריך להשתמש במקום שהכלי מונח שם. (שו"ע ס"ג, מ"ב סק"י-יב).

טלטול מוקצה כשכבר בידו

ח. כשנוטלו לצורך מקומו מותר לו להניחו באיזה מקום שירצה, כיון שנטלה בידו לצורך גופו ומקומו רשאי לטלטלה יותר. ובמג"א התיר לטלטל יותר אף בשכח ונטלה שלא לצורך גופו ומקומו. והכרעת האחרונים שלא התירו רק בכלי שמלאכתו לאיסור ולא במוקצה מחמת גופו. והגר"א חולק שלא התירו רק כשהתחיל לטלטל ברשות. (מ"ב ס"ק יג).

טלטול לצורך החפץ

ט. אסור לטלטלו לצורך החפץ, כגון שאינו צריך לטלטלו אלא מפני שירא שיתבקע בחמה ומטלטלו לצל, או שירא שיגנב שם. ואם חושב גם לתשמיש מותר לטלטל אף אם עיקר כונתו מחמה לצל. ועל ידי אינו יהודי מותר בכל אופן. (שו"ע ס"ג, מ"ב ס"ק יד-טז).

טלטול מוקצה בגופו

י. טלטול מוקצה בגופו אפילו לצורך דבר המוקצה מותר כי לא נקרא טלטול. ולפי זה אם מונח דבר מוקצה על הארץ מותר **לדוחפו ברגליו** כדי שלא יבוא לידי הפסד. (מ"ב ס"ק יג).

נגיעה במוקצה

יא. כל מוקצה אינו אסור אלא בטלטולו, אבל בנגיעה שאינו מנדנדו מותר, ולכן מותר **לנגוע במנוחה** שבבית הכנסת שנרות דולקות עליו, או בתנור אף המטלטל שדולק בו אש. ואם **הנגיעה לצורך המוקצה** כגון שכופה כלי לשומרה יזהר שלא יגע בה. ויש מתירים בכל אופן אם לא בא לנדנדו. (שו"ע ס"ג, מ"ב ס"ק יז-יח).

טלטול מהצד או כלאחר יד

יב. מותר ליקח דבר **היתר המונח על מוקצה**, אף אם המוקצה תלוי ובלקיחת ההיתר מתנדנד המוקצה הרי זה טלטול מהצד לצורך דבר המותר. וכן מותר לטלטל דבר מוקצה **על ידי ניפוח** כי טלטול כלאחר יד אינו טלטול. (שו"ע ס"ג, מ"ב ס"ק יט).

ספר טלפונים

יג. דבר שבעזרתו עושים איסור אך לא בדבר עצמו כגון **ספר טלפונים** יש סוברים שהוא כלי שמלאכתו לאיסור, ומותר לצורך גופו ומקומו. (הגר"ש אלישיב בשבות ימחק מוקצה פ"ב א, שלמי יהודה פ"ב סק"ס). ויש שנסתפק אם נחשב כלי שמלאכתו לאיסור אך יש בזה משום **עובדין דחול**. (הגר"ש זי אורבך במאור השבת ח"ב מכתב כד ו).

סעיף ד

כלי שמלאכתו להיתר

יד. כלי שמלאכתו להיתר מותר לטלטלו אפילו אינו רק לצורך הכלי שלא ישבר או יגנב, אבל **שלא לצורך כלל** אם כל היום לא יצטרכו אסור לטלטלו. אבל אם יצטרך לו **באותו היום** והוא מטלטלו שיהא מוכן לו בשעתו מותר. (שו"ע ס"ד, מ"ב ס"ק כא).

כלי שמלאכתו לאיסור ולהיתר

טו. כלי שמלאכתו לאיסור ולהיתר מותר לטלטל כי לא מקצה דעתו ממנו. ו**קדירה שמלאכתה לבישול** ולפעמים משתמשים למים ופירות היא כלי שמלאכתו לאיסור, אם לא שיש בה מהתבשיל. (מ"ב ס"ק כ).

כתבי הקודש ואכלים

טז. כתבי הקודש וכל הספרים, ואף **מגילה**, ואכלים מותר לטלטל שלא לצורך כלל. וכן **כוסות וקערות וצלוחיות וסכין** שעל השולחן שתדירים בתשימם הם

כאכלים ומטלטלים אף שלא לצורך כלל. ויש מחמירים בכלים אלו. (שו"ע ס"ד, מ"ב ס"ק כב-כג).

תפילין

יז. תפילין אין לטלטלם כי אם **לצורך** שלא יגנבו ולא יתקלקלו בחמה. וט"ז ומג"א מחמירים **שתפילין כלי שמלאכתו לאיסור** כי אסור להניחם בשבת ואין לטלטלם כי אם בצריך לגופם לשמרו מהמזיקים או למקומם. ובשעת הדחק יש להקל כסברא ראשונה. (שו"ע ס"ג, מ"ב ס"ק כד).

שופר ולולב

יח. שופר אסור לטלטלו כי אם לצורך גופו ומקומו כי מיוחד **לתקיעה שאסור בשבת**. ולולב אף לצורך גופו ומקומו אסור כי **אין עליו שם כלי** כלל. (שו"ע ס"ד, מ"ב ס"ק כה).

סעיף ה

על ידי ככר ותינוק

יט. יש מתירים לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור אף **מחמה לצל** על ידי ככר או תינוק או שאר חפץ המותר. והרבה ראשונים חולקים על זה שלא התירו על ידי ככר ותינוק **אלא למת בלבד** לטלטלו על ידו אבל לא בשאר דבר מוקצה אף שהוא כלי. וכל זה במניח שם דבר שאינו מיוחד לה אבל במניח שם **דבר המיוחד לה** כמו שום במדוכה ששוחקים בו או תבשיל בקדירה לכל השיטות מותר לטלטלו אגב המאכל. (שו"ע ס"ה, מ"ב ס"ק כו).

סעיף ו

שברי כלים

כ. כל הכלים שנשברו אפילו בשבת מותר לטלטל שבריהם, ובלבד שיהיו ראויים לשום מלאכה כגון שברי עריבה לכסות בה החבית, ואינו נולד. ושברי זכוכית לכסות בה פי הפך, אף שהם מוקצה מחמת גופו כיון שבאו מכלי לא בטל מהם שם כלי כל זמן שראויים לשום דבר כגון לכסות, אבל אם אינם ראויים לשום מלאכה לא. (שו"ע ס"ו, מ"ב ס"ק כז-כח).

שברים שיכולים להזיק

כא. אם נשברו במקום שיכולים להזיק כגון כלי **זכוכית** שנשברו על השולחן או במקום שהולכים מותר לטלטל השברים כדי לפנותם שלא יוזקו בהם. ואם הם של **חרס** אסור לפנותם שאין מצוי כל כך היזק ואף שכשהוא דורסן ומשברם מכל מקום מותר שדבר שאינן מתכוין. ודוקא לפנותם בידי אסור אבל מותר **לדחות ברגליו** שטלטול מוקצה בגופו מותר. (שו"ע ס"ו, מ"ב ס"ק ל).